

det vilde ikke være muligt, selv for den dygtigste Skolelærer med nok saa gode Anbefalinger, at komme udenfor det Brevst, hvort han engang er ansat, netop fordi Enhver gjerne vil have Sin truffet frem.

Det kunde vistnok ogsaa være hensigtsmæssigt, om Staten aarligt tilskød en større eller mindre Capital, som Alderstillsæg for de dygtige og velkjente Lærere, ligesom ogsaa til et Tillæg til deres Pension, naar de blive trætte af Dagens Møle og maae nedlægge deres Skolegjerning; thi det er virkelig det pæneste Sted for en Skolemand, naar han har arbejdet sig trætt i sin Skolegjerning, at han paa sine gamle Dage skal see sig udfat for Mangel. Efter Skoleaardn. af 29de Juli 1814 kan en Skolelærer, som afgaaer, faae indtil $\frac{1}{8}$ af sine Embedsindtægter i Pension. Det er meget lidet; det er virkelig ikke engang til det tørre Brød for den gamle Mand. Forøvrigt forekommer det mig ogsaa forunderligt, naar der tales om indtil $\frac{1}{8}$ af Embedsindtægterne, at hverken Nettoindtagten af Jordlodden, fri Bolkig eller Aarbejdsindtægt er medregnet; thi disse Ting ere dog virkelig nogle af Skolelærernes væsentligste Indtægter, og burde efter min Formening regnes med, naar der er Tale om Pension.

Safs: Jeg vil gjerne indrømme, hvad den ærede stoffe Taler begyndte med, at der vistnok er vaft mange Forhaabninger for og imellem Skolelærerstanden her i Landet; og, for at sige Alt paa eengang saa vil jeg gjerne erkjende, at det vilde være aldeles umuligt at tilfredsstille disse Forhaabninger og i det Hele taget fremkalde og bevirke en saadan Tilstand for Skolelærerstanden, saavel som for enhver uheldig stillet Embedsstand her i Landet, der kunde nogenlunde tilfredsstille de Enkeltes Fordringer. Hvad nu angaaer det, den ærede Taler indvendte mod Forslaget, at der ikke er tilspøiet Noget om de ved Skolerne i Kjøbstæderne ansatte Lærere, saa kan det jo see ved et Tillæg til nærværende Forslag. En saadan Bestemmelse med Hensyn til disse kan meget godt tilspøies, da deres Løn jo i Almindelighed er upassende. Med Hensyn til Kirkefangerlønningen, der bestaaer af disse stiftets 10 Rd., som er tillagt dem, da mener jeg, at disse

meget godt kunne falde bort, naar de forøvrigt faae det bedre, og jeg troer, at alle Skolelærerne i et Sogne-District jo meget godt kunne synge omkaps i Kirken. Der synger jo gjerne enhver Fugl med sit Næb, og de af Skolelærerne, som kunne synge, kunne jo meget godt besørg Kirkefangeren. Legaterne, som den ærede Taler omtalte, have naturligviis forskellig Bestemmelse, men det kunde jo aldrig være min Mening, at de Legater, der udelukkende vare testamenterede og bestemte til Gavn for Communen, eller s. Ex. til Kirken, skulle henlægges til Skolevæsenet; min Mening er kun, at de Legater, der udtrykkeligt ere bestemte til Skolelærerne, skulle komme dem tilgode og ikke fratrækkes, som nu er sædvanligt, i deres Løn.

Hvad angaaer Jordlodden, som den ærede Taler ogsaa berørte, da er der vistnok Ingen, der mere end jeg kan ønske, at Skolelærerne og Præsterne i den Henseende omtrent blive satte paa lige Fod; thi enten skulde de have nogen Jord, som det kunde betale sig at drive, uden at fordrø formegen Tid, eller ogsaa skulde de slet ingen have. Jeg har for Diebliffet ikke turdet forlange Mere, end hvad der i Lovforslaget er bestemt; men der vil jo blive en vid Mark aaben i Fremtiden for Forbedring, naar hele dette Forhold (om de hver Commune tilhørende Jorder) endelig skal ordnes — hvad jeg ikke haaber vil udsættes forlænge —, fordi man da meget godt, hvor det behøves, kan tage af Præstegaardenes Jord og ligge det til Skolelærerne. Jeg har selv 100 Td. Land, og jeg vil med Fornøielse afstaae Noget deraf til mine Skolelærere (Monrad og Flere: Ja, saa gjør det!), ja, naar jeg kan faae Tilladelse dertil (Monrad: Midlertidigt!); ja, med Fornøielse.

Det Spørgsmaal, som den ærede Taler ogsaa fremsorte, om Skolelærerne da ingen Udgifter skulde have, kan anvendes paa deres Stilling i det Hele og falder sammen med, hvorledes man betragter den; det er det Banfælsige i den hidtilværende Tilstand, den Uafgjorthed og Uvisshed, om Læreren skal betragtes som et Slags Embedsmand, der skal have sin Løn af Staten, eller om han hovedsagelig skal lønnes af Communen. Jeg troer, at det